

Kommentar till Migrationsöverdomstolens domar den 22 december 2009 (UM 7669-08, UM 240-09 och UM 1664-09) i vilka domstolen slår fast att läkare, akademiker och musiker i Irak inte utgör en särskild samhällsgrupp i utlänningslagens mening

Målen handlar om tre sökande från Irak som har anfört att de är att anse som flyktingar eftersom de känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av att de på grund av sin yrkestillhörighet tillhör en viss samhällsgrupp.

Migrationsöverdomstolen (MiÖD) redogör i sina domar för vad som uttalats i förarbetena, UNHCR:s handbok samt riktlinjer från maj 2002 och i Skyddsgrundsdirektivet om vad som utgör en samhällsgrupp, bl.a. att dessa personer kan ha ett kännetecken som är oföränderligt och som de inte kan ändra på, t.ex. släktskap eller funktionshinder eller att kännetecknet kan härröra från historiska förhållanden som personen inte kan ändra på, t.ex. en viss social status. Kännetecknen kan också vara grundläggande för personens identitet, samvete eller utövande av mänskliga rättigheter och som bottnar i personens övertygelse eller känsla av mänsklig värdighet. För att kännetecknet ska ha flyktingrättslig relevans bör det krävas att det vore oförenligt med Genèvekonventionens grunder att förvänta sig att personen avstår från det och istället anpassar sig till de normer och värderingar som råder i hemlandet. En samhällsgrupp kan också ha en särskild identitet i det berörda landet eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen.

MiÖD ansåg att yrkesgrupper som musiker, läkare och akademiker knappast har någon gemensam väsentlig egenskap eller gemensam bakgrund som inte kan ändras. Yrkesgruppen är inte en egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den. Vidare uttalade MiÖD att någon åberopad landinformation om att yrkesgrupperna uppfattas som en samhällsgrupp av sina omgivning i Irak inte finns. De kunde därför inte anses vara flyktingar.

MiÖD konstaterade också att det i målen var ostridigt att det finns en förhöjd risk i Irak för utövare i alla tre yrkena men att ingen av dem vid en individuell bedömning har gjort sannolikt att de är i behov av skydd i Sverige som skyddsbehövande i övrigt.

MiÖD upphävde migrationsdomstolens domar och fastställde Migrationsverkets avslagsbeslut.